

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛΛΑ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

[Για τη μαγεία του ραδιοφώνου]

Το κείμενο αποτελεί συνέντευξη του Παναγιώτη Ορφανίδη, ραδιοφωνικού παραγωγού, καταχωρισμένη στον ιστότοπο www.parallaximag.gr.

Από μικρός άκουγα συνέχεια και παντού ραδιόφωνο. Στο σπίτι, σε όλα τα δωμάτια υπήρχε από ένα και όλα μαζί στον ίδιο σταθμό. Καμιά φορά καθόμουν στο χωλ και απολάμβανα τον ήχο να έρχεται από παντού. Είναι μία συνήθεια, που συνεχίζεται.

Το ραδιόφωνο πάντα δημιουργούσε πολύχρωμες εικόνες. Κι όταν ήρθε το διαδίκτυο μπήκαν περισσότερες εικόνες. Κάποτε ανοίγαμε μικρόφωνα και στέλναμε καλημέρες μέχρι εκεί που έφτανε το ραδιοφωνικό σήμα, σήμερα μας έρχονται καλημέρες απ' όλο τον κόσμο. Από την κρύα λίμνη στο Σικάγο με ζεστό καφέ, μέχρι έναν ατελείωτο δρόμο στην έρημο του Κατάρ. Από τον Μάνο, ο οποίος κάνει τζόκιγκ στη Χαβάη, μέχρι το Βέλγιο. Κάποια στιγμή μία ακροάτρια μας έστειλε ένα μήνυμα στο chat από κάποια πόλη του Βελγίου και την ίδια στιγμή απάντησε μία άλλη κοπέλα που άκουγε κι αυτή από το Βέλγιο. Την άλλη μέρα μας έστειλαν καλημέρα από τον ίδιο υπολογιστή πίνοντας καφέ μαζί, καθώς ήταν γειτόνισσες και γνωρίστηκαν μέσα από το ραδιόφωνο που εξέπεμπε από τα Χανιά.

Ξεκίνησα να κάνω ραδιόφωνο όταν τελείωσα από τον στρατό και είχα μάθει ότι ο Μύθος στα Fm έψαχνε να βρει παραγωγούς. Ξεκίνησα ως αντικαταστάτης σε μία εκπομπή και έμεινα. Θυμάμαι πάντα το άγχος όλων των πρώτων εκπομπών, θυμάμαι να γράφω ακόμη και τα επιφωνήματα στο χαρτί, μη και τα ξεχάσω. Θυμάμαι να ζηλεύω τον Άκη Σακισλόγλου, ο οποίος άνοιγε μικρόφωνο και ξεκινούσε να μιλάει με άνεση κοιτώντας απλά τον τοίχο. Θυμάμαι το θράσος μου να καλέσω για πρώτη συνέντευξη τη Σωτηρία Λεονάρδου. Αλλά θυμάμαι και τη Χρύσα Σάμου να μου κάνει ιδιαίτερα για το πώς γίνεται σωστά μία συνέντευξη, τονίζοντάς μου πάντα ότι πρέπει συνέχεια να διαβάζεις.

Και βεβαίως θυμάμαι όλη την αγάπη από τους ακροατές, γιατί το ραδιόφωνο είναι όλη αυτή η αγάπη, όλο αυτό το νοιάξιμο. Καθημερινά μπαίνεις μέσα σε τόσα σπίτια, τις δουλειές και τις συνήθειες τόσων πολλών ανθρώπων. Καταλαβαίνεις ότι σε κάνουν μέρος της καθημερινότητάς τους. Αυτό προσπαθώ να σκέφτομαι όσες μέρες βαριέμαι να πάω στη δουλειά. Γιατί εν τέλει μια δουλειά είναι, αλλά μια δουλειά, που σου δίνει τόση αγάπη και απ' όπου πάντα βγαίνεις κερδισμένος μέσα από τις κουβέντες με τους καλλιτέχνες και τους ακροατές. Το ραδιόφωνο είναι το μοναδικό μέσο, που σε ακολουθεί παντού..., όταν μαγειρεύεις, όταν οδηγείς, όταν δουλεύεις και κυρίως όταν κάνεις μπάνιο και καταλαβαίνει όλη η γειτονιά ποιον ραδιοφωνικό σταθμό ακούς! Στο πέρασμα του χρόνου όλα άλλαξαν, αλλά το ραδιόφωνο έχει τη δική του θέση και μάλιστα σταθερή (σύμφωνα με έρευνα της

Focus Bari). Το ραδιόφωνο μάς ταξιδεύει κι απ' ό,τι όλα δείχνουν αυτό το ταξίδι θα κρατήσει για πολλά ακόμη χρόνια. Καλή μας ακρόαση λοιπόν!

A3. Ποια πλεονεκτήματα έχει, κατά τη γνώμη σου, το σύγχρονο Ραδιόφωνο, το οποίο εκπέμπει μάλιστα πλέον (και) διαδικτυακά; Να αναπτύξεις τις ιδέες σου σε άρθρο 200–250 λέξεων, που πρόκειται να δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα. Μπορείς να αντλήσεις ιδέες και από το δοθέν κείμενο.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

Το πρώτο μου ραδιόφωνο

Το κείμενο αποτελεί αφήγημα του Νίκου Τσούλια από το βιβλίο του «Παιδείας εγκώμιον», δημοσιευμένο στη διαδικτυακή πύλη www.timesnews.gr, στις 26 Αυγούστου 2019. Δίνεται συντομευμένο.

Πάντα κοιτάζαμε προς τη μεριά του λαγκαδιού όταν έλειπε κανένας από τους γονείς μας, όταν είχε κατέβει προς το δικό μας χωριό για να πάρει εφόδια και προμήθειες. Ήταν η νοσταλγία για το χωριό μας έντονη, νιώθαμε σαν τον Οδυσσέα. Μόνο που εμείς δεν είχαμε καμιά επιλογή, δεν μπορούσαμε να ξεκινήσουμε το ταξίδι μας για την επιστροφή. Έπρεπε να περιμένουμε το φθινόπωρο και μάλιστα το προχωρημένο φθινόπωρο για να επιστρέψουμε με όλα τα ζώα στο χωριό μας. Κάθε καλοκαίρι η ίδια ιστορία. Φεύγαμε για το χωριό του πατέρα μας, εκεί στην άλλη περιουσία μας με τα σάβρια και τα γεννήματα που ήταν θερισμένα και είχαν γίνει βοσκοτόπια, μιας και στο δικό μας χωριό οι ελιές, οι σταφίδες και τα αμπέλια δεν «ζητούσαν» τίποτα αυτή την περίοδο, εκτός από τον τρύγο της σταφίδας κατά τον Δεκαπενταύγουστο.

Και κοιτάζαμε προς τα κάτω γιατί όλο και κάτι ευχάριστο θα ερχόταν ή σταφίδες στο καλάθι ή τα ξεχωριστά βασιλάπιδα ή τα μελισόσυκα ή κανένα γλυκό από κανένα κέρασμα. Και κόλλαγε το μάτι προς τα εκεί. Έβλεπες όλο σταροχώραφα θερισμένα και οι καλαμιές να αναδύουν τις δικές τους μυρωδιές που μόνο η μεγάλη ζέστη του καλοκαιριού μπορεί να φανερώσει. Έβλεπες τις σταριές να χρυσοκιτρινίζουν περιτριγυρισμένες από την πρασινάδα του πευκοδάσους, τις ανακατωμένες με τα μπαλώματα της πρασινάδας των λόγκων της κουμαριάς, του σκίνου και του πουρναριού.

Εκείνη την ημέρα το άλογο με τη μάνα μας επάνω ερχόταν και πιο γοργά. «Κάτι καλό έρχεται», είπαμε και κοιτάζαμε όλο και πιο έντονα όσο η φιγούρα του αλόγου και της μάνας μας μαζί μεγάλωνε. Τρέξαμε να ξεφορτώσουμε. Δεν ρωτήσαμε τίποτα. Είμαστε σίγουροι ότι κάτι συνέβαινε. Μας έδωσε μια σακούλα ξεχωριστή, ξεχώριζε και από τα γράμματα που είχε απέξω και από τις ζωγραφισμένες εικόνες.

«Είναι ραδιόφωνο», ίσα που πρόλαβε να το πει. Το είχαμε βουτήξει. Το ανοίξαμε. Η εικόνα μαγική. Τρανζίστορ, ήταν η νέα μόδα στα ραδιόφωνα. Στο χωριό υπήρχαν μερικά παλιά ραδιόφωνα, μεγάλα, με μπαταρία μεγάλη σαν αυτοκινήτου, με κεραία που έβγαινε έξω, σαν τα σύρματα που άπλωναν τα ρούχα. Εμείς πού τέτοια τύχη... Δεν είχαμε μεγάλο ραδιόφωνο. Και να τώρα η τύχη είναι μαζί μας. Παραλληλόγραμμο το σχήμα του, η βελόνα κόκκινη μεγάλη, οι σταθμοί έπιαναν όλο το πάνω και δεξιά

μέρος και το χερούλι και αυτό μεγάλο. Το βουτήξαμε και βγήκαμε λίγο έξω από το καλύβι που μέναμε για να είμαστε μόνα μας τα παιδιά.

Το πρώτο άνοιγμα στο κουμπί και μετά μουσική, μουσική μέσα στα χωράφια, κάτι αδιανόητο, κάτι ασύλληπτο. Μεγαλώσαμε τη φωνή στα άκρα. Αρχίσαμε να χοροπηδάμε σαν κατσίκια. Πόσο εύκολο ήταν να χαρείς στα χρόνια της στέρησης! Η ζωή μας άλλαξε. Κάθε φορά κοιτάζαμε το πώς θα πάμε μια ώρα αρχύτερα στο καλύβι για να απολαύσουμε τη μαγεία των τραγουδιών. Και περιμέναμε το πότε θα έλθει το φθινόπωρο να αρχίσει το ποδόσφαιρο και να ακούμε την αναμετάδοση από το δικό μας ραδιόφωνο και να μην μαζευόμαστε στο ένα και στο άλλο σπίτι, να καθόμαστε έξω στη δική μας αυλή, να μην ξενοακούμε τους αγαπημένους μας παίκτες και έτσι να τους κάνουμε πιο δικούς μας...

Χάθηκε το ραδιόφωνο χωρίς να το καταλάβουμε. Φύγαμε και μικροί από το σπίτι για να πάμε Γυμνάσιο και μετά Πανεπιστήμιο και εκείνες τις εποχές, σε εκείνες τις ηλικίες δεν δίνεις σημασία στο παρελθόν, κοιτάς μόνο το μέλλον. Κανένας μας δεν κατάλαβε τι απένινε. Άρχισαν να μπαίνουν διάφορα μικρά τρανζιστοράκια στο σπίτι και όλο και πιο νέα ραδιόφωνα. Το πρώτο τρανζίστορ το έφαγε η σκόνη του χρόνου. Ξαναβγήκε στην επιφάνεια χρόνια πολλά μετά, όταν η νοσταλγία πλημμύριζε σχεδόν κάθε σκέψη. [...]

Υποτάσσεσαι στις παραξενιές της ζωής χωρίς να το πολυκαταλαβαίνεις, χωρίς να ξέρεις αν το θέλεις ή αν σύρεσαι από κάτι ανεξήγητο. Και ψάχνω χρόνια τώρα μήπως βρω την εικόνα σε κάτι απτό¹, να κάνω την εικόνα μια πραγματική ιστορία, να ξαναβρώ έστω κάτι παραπλήσιο, κάτι που θα καταλαγιάζει² τη χαμένη πραγματικότητα, να αγγίξω ένα όνειρο της μνήμης και της νοσταλγίας.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Ο αφηγητής επιλέγει να κλείσει το κείμενό του («Υποτάσσεσαι ... νοσταλγίας») με μια προσωπική εκμυστήρευση. Για ποιους λόγους πιστεύεις ότι συσχετίζει στα λόγια του τις παιδικές του αναμνήσεις με την πραγματικότητα της ώριμης ζωής του;

ή

2. Με αφορμή το συμβάν που περιέχεται στο κείμενο, τη γνωριμία δηλαδή των παιδιών με το τρανζιστοράκι που έφερε η μητέρα, να υποδυθείς ένα από αυτά τα παιδιά και να γράψεις μία σελίδα στο προσωπικό σου ημερολόγιο που να σχετίζεται με την εντύπωση που σου προκάλεσε το συγκεκριμένο γεγονός.

Μονάδες 25

¹ χειροπιαστό

² Καταλαγιάζω: ηρεμώ, ησυχάζω